

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. kovo 22 d. (*)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Tiesioginiai mokesčiai – ?sisteigimo laisvė – ?vairių valstybių narių ?monių jungimasis, skaidymas, turto perleidimas ir apsikeitimas akcijomis – Direktyva 90/434/EEB – 8 straipsnis – Apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoris – Dėl šio sandorio padidėjusi turto vertė – Apmokestinimo atidėjimas – Turto vertės sumažėjimas vėliau perleidžiant gautus vertybinius popierius – Rezidavimo vietos valstybės apmokestinimo kompetencija – Skirtingas vertinimas – Pateisinimas – Apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo tarp valstybių narių išsaugojimas“

Sujungtose bylose C-327/16 ir C-421/16

dėl *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) 2016 m. gegužės 31 d. ir 2016 m. liepos 19 d. dviem sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2016 m. birželio 10 d. ir 2016 m. liepos 28 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą bylose

Marc Jacob

prieš

Ministre des Finances et des Comptes publics (C-327/16)

ir

Ministre des Finances ir des Comptes publics

prieš

Marc Lassus (C-421/16)

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas R. Silva de Lapuerta, Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, einantis pirmosios kolegijos teisėjo pareigas, teisėjai C. G. Fernlund (pranešėjas), A. Arabadjiev ir E. Regan,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorė V. Giacobbo-Peyronnel, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį ir įvykus 2017 m. rugsėjo 13 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- M. Jacob, atstovaujamo advokatai E. Ginter ir J. Bellet,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas, E. de Moustier ir S. Ghiandoni,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Eberhard,

- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos J. Heliskoski,
- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson ir N. Otte Widgren, H. Shev ir F. Bergius
- Europos Komisijos, atstovaujamos N. Gossement ir W. Roels,

susipažinęs su 2017 m. lapkričio 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada, priima šį

Sprendimas

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 1990 m. liepos 23 d. Tarybos direktyvos 90/434/EEB dėl bendros mokesčių sistemos, taikomos valstybių narių žmonių jungimui, skaidymui, turto perleidimui ir keitimuisi akcijomis (OL L 225, 1990, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas, 9 sk, 1 t., p. 142), iš dalies pakeistos Aktu dėl Norvegijos Karalystės, Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų (OL C 241, 1994, p. 21), pritaikytu 1995 m. sausio 1 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimu 95/1/EB, Euratomas, EAPB (OL L 1, 1995, p. 1) (toliau – Jungimosi direktyva), 8 straipsnio ir SESV 49 straipsnio išaiškinimo.

2 Šie prašymai buvo pateikti nagrinėjant M. Jacob giną su *Ministre des Finances et des Comptes publics* (finansų ir viešųjų sąskaitų ministras, toliau – mokesčių administratorius) ir mokesčių administratoriaus giną su M. Lasus dėl mokesčių administratoriaus sprendimų apmokestinti dėl apsikeitimo vertybiniais popieriais sandorio padidėjusi turto vertė, kai vėliau buvo perleidžiami šie vertybiniai popieriai.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Jungimosi direktyvos pirmoje, ketvirtoje ir aštuntoje konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„<...> tam, kad Bendrijoje būtų sukurtos analogiškos vidaus rinkai sąlygos ir kad būtų užtikrintas bendrosios rinkos sukūrimas bei efektyvus jos veikimas, gali būti reikalingi valstybių narių žmonių jungimasis, skaidymas, turto perleidimas ir keitimasis akcijomis; kadangi šios operacijos neturėtų apsunkinti apribojimai, kliūtys ar suvaržymai, atsirandantys, visų pirma, dėl valstybių narių mokesčių nuostatų; kadangi dėl to būtina nustatyti tokioms operacijoms taikytinas konkurencijos požiriu neutralias mokesčių taisykles, kad žmonės galėtų prisitaikyti prie bendrosios rinkos reikalavimų, ir tarptautiniu lygiu padidėtų jų gamybiniai pajūgumai ir konkurencingumas;

<...>

<...> bendroje mokesčių sistemoje turėtų būti vengiama taikyti mokesčius jungimuisi, skaidymui, turto perleidimui ir keitimuisi akcijomis kartu apsaugant valstybės narų, kurioje yra perleidžiančioji arba ūgytoji žmonė, finansinius interesus;

<...>

<...> gaunančiosios arba ūgyjančiosios žmonės vertybinis popieris paskirstymas perleidžiančiosios žmonės akcininkams savaime nesukelia tokio akcininkų apmokestinimo.“

4 Pagal šios direktyvos 1 straipsnį „kiekviena valstybė narė taiko šią direktyvą jungimuisi, skaidymui, turto perleidimui ir keitimuisi akcijomis, jeigu juose dalyvauja dviejų arba daugiau

valstybi? nari? ?mon?s“.

5 Min?tos direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

d) „keitimasis akcijomis“ – tai operacija, kuria ?mon? ?sigyja kitos ?mon?s kapitalo dal?, kuri suteikia jai daugum? bals? toje kitoje ?mon?je, mainais už tos kitos ?mon?s akcininkams (už ši? akcinink? vertybinius popierius) išleistus vertybinius popierius, ir, jeigu taikoma, apmok?jim? grynais pinigais, kurio suma neviršija 10 % t? mainais išleist? vertybini? popieri? nominalios vert?s arba, jeigu nominalios vert?s n?ra, – j? buhalterin?s vert?s;

<...>

g) „?gytoji ?mon?“ – tai ?mon?[,], kurioje kita ?mon? pradeda valdyti kapital? vertybini? popieri? keitimosi b?du;

h) „?gyjan?ioji ?mon?“ – tai ?mon?, kuri pradeda valdyti kitos ?mon?s kapital? vertybini? popieri? keitimosi b?du;

<...>“

6 Tos direktyvos 3 straipsnyje nurodyta:

„Šioje direktyvoje „valstyb?s nar?s ?mon?“ yra ?mon?, kuri:

a) yra vienos iš šios direktyvos priede nurodyt? form?;

b) pagal valstyb?s nar?s mokes?i? ?statymus mokes?i? tikslais yra laikoma tos valstyb?s nar?s rezidente, ir pagal su tre?i?ja valstybe sudaryt? dvigubo apmokestinimo išvengimo sutart? mokes?i? tikslais n?ra laikoma ne Bendrijos rezidente;

c) be to, jai nustatyta prievol? mok?ti vien? toliau nurodyt? mokes?i? be galimyb?s pasirinkti arba b?ti atleistais [atleistai]:

<...>

– *impôt sur les sociétés* Pranc?zijoje,

<...>

– *impôt sur le revenu des collectivités* Liuksemburge,

<...>

arba kuriuo nors kitu mokes?iu, kuris pakeist? bet kur? iš pirmiau nurodyt? mokes?i?.“

7 Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Jungimo, skaidymo arba keitimosi akcijomis metu gaunan?iosios arba ?gyjan?iosios ?mon?s kapitalui atstovaujan?i? vertybini? popieri? paskirstymas perleidžian?iosios arba ?gytosios ?mon?s akcininkui mainais už pastarosios ?mon?s kapitalui atstovaujan?ius vertybinius popierius savaime nesukelia tokio akcininko pajam?, pelno arba turto vert?s padid?jimo pajam?“

apmokestinimo.

2. Valstybės narės 1 dalį taiko, jeigu akcininkas gautiems vertybiniais popieriais mokesčių tikslais nepriskiria didesnės vertės negu ta, kuri vertybiniai popieriai, kuriais buvo apsieista, turėjo prieš patjungimą, skaidymą arba keitimą akcijomis.

1 dalies taikymas netrukdo valstybės narėms turto vertės padidėjimo pajamų, susidariusių paskesnio perleidimo metu, apmokestinėti taip, kaip ir turto vertės padidėjimo pajamų, susidariusių dėl iki įgijimo turto vertybinių popierių perleidimo.

<...>

Tarptautinių sutarčių teisė

8 1964 m. kovo 10 d. Prancūzijos ir Belgijos sutarties, kuria siekiama išvengti dvigubo apmokestinimo ir nustatyti abipusės administracinės ir teisinės pagalbos pajamų mokesčių srityje taisyklės, 18 straipsnyje numatyta:

„Jeigu išdėstytuose šios sutarties straipsniuose nėra nurodyta kitaip, vienos iš Susitariančiųjų Valstybių rezidentų pajamos yra apmokestinamos tik šioje valstybėje.“

9 Prancūzijos Respublikos vyriausybės ir Didžiosios Britanijos Karalystės ir Šiaurės Airijos vyriausybės sudarytos sutarties, pasirašytos Londone 1968 m. gegužės 22 d., kuria siekiama išvengti dvigubo apmokestinimo ir kovoti su pajamų mokesčių vengimu (toliau – Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos sutartis), 13 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatyta:

„3. Pajamos, gaunamos iš bet kokio kito turto, neapibrėžto 1 ir 2 dalyse, perleidimo, apmokestinamos tik toje Susitariančiojoje Valstybėje, kurios rezidentas yra turtų perleidėjas asmuo.“

4. Nepaisant 3 dalies nuostatų, fizinio asmens, kuris yra vienos iš Susitariančiųjų Valstybių rezidentas, pajamos, gautos perleidus daugiau nei 25 % bendrovės, kuri yra kitos Susitariančiosios Valstybės rezidentė, akcijų, kurias tiesiogiai arba netiesiogiai turėjo jis pats arba kartu su asmenimis, susijusiais su juo giminystės ryšiais, yra apmokestinamos šioje kitoje Susitariančiojoje Valstybėje. Šios dalies nuostatos taikomos tik tuo atveju, jeigu:

a) fizinis asmuo yra kitos Susitariančiosios Valstybės pilietis ir neturi pirmosios Susitariančiosios Valstybės pilietybės ir

b) fizinis asmuo tam tikru laikotarpiu per pastaruosius penkerius metus iki akcijų perleidimo buvo kitos Susitariančiosios Valstybės rezidentas.

Šios dalies nuostatos taip pat taikomos pajamoms, gautoms perleidus kitas teises šioje bendrovėje, kurioms pajamų iš kapitalo apmokestinimo tikslais pagal šios kitos Susitariančiosios Valstybės teisės aktus taikoma tokia pati tvarka, kaip ir pajamoms iš akcijų perleidimo.“

Prancūzijos teisė

10 *Code général des impôts* (Bendrasis mokesčių kodeksas, toliau – BCGI) 92B straipsnio II dalies 1 punkte pagal jo redakciją, taikytiną turto vertės padidėjimo pajamoms, kurių apmokestinimas atidėtas 2000 m. sausio 1 d., nustatyta:

„Nuo 1992 m. sausio 1 d. arba 1991 m. sausio 1 d. vertybinių popierių perleidimo bendrovei, kuriai taikomas apmokestinimas pelno mokesčiu, atveju padidėjusios turto vertės, susidariusios dėl apsikeitimo vertybiniais popieriais pagal galiojančius teisės aktus vykdytą viešojo akcijų

platinimo, jungimo, skaidymo, investicinio fondo prijungimo prie kintamojo kapitalo investicin?s bendrov?s sandor? arba vertybini? popieri? perleidimo bendrovei, kuriai taikomas apmokestinimas pelno mokes?iu, sandor?, apmokestinimas gali b?ti atid?tas iki to momento, kai vertybiniai popieriai, gauti ?vykdžius keitim?si, bus perleisti arba perpirkti <...>“

11 Pagrindini? byl? aplinkybi? klostymosi laikotarpiu taikytinoje CGI 160 straipsnio I dalies ir I ter dalies redakcijoje nustatyta:

„I. <...> Apmokestinant taip susidariusias turto vert?s padid?jimo pajamas taikoma vienintel? s?lyga – tiesiogiai arba netiesiogiai perleid?jo arba jo sutuoktinio, j? aukš?iau pagal giminyst?s linij? esan?i? giminai?i? ar ?p?dini? turimos teis?s ? peln? viršija 25 % šio pelno kuriuo nors momentu per pastaruosius penkerius metus. Vis d?lto, kai perleidžiama vienam iš šioje pastraipoje nurodyt? asmen?, turto vert?s padid?jimo pajamoms mokestis netaikomas, jeigu visos šios teis?s arba dalis j? n?ra perparduodamos tre?iajai šaliai per penkerius metus. Priešingu atveju pirmo perleid?jo turto vert?s padid?jimo pajamos apmokestinamos tais metais, kai teis?s buvo perparduotos tre?iajam asmeniui.

<...>

Tam tikrais metais susidariusi sumaž?jusi turto vert? atimama išimtinai iš to paties pob?džio padid?jusios turto vert?s, susidariusios per tuos pa?ius metus arba per paskesnius penkerius metus.

<...>

I ter. <...> 4. Padid?jusios turto vert?s, susidariusios nuo 1991 m. sausio 1 d. d?l apsikeitimo akcijomis ?vykdžius ?mon?s, kuriai taikomas ?moni? pelno mokestis, jungimo, skaidymo arba vertybini? popieri? perleidimo jai sandor?, apmokestinimas gali b?ti atid?tas 92B straipsnio II dalyje numatytomis s?lygomis <...>“

12 Pagal CGI 164B straipsnio I dalies f punkto redakcij?, taikytin? 1999 m., Pranc?zijoje gautomis pajamomis laikoma „160 straipsnyje nurodyta padid?jusi turto vert? d?l ?moni?, kuri? buvein? yra Pranc?zijoje, akcinink? teisi? perleidimo“.

13 CGI 224bis B straipsnio redakcijoje, taikytinoje vertybini? popieri? perdavimui 1999 m., buvo numatyta:

„Pajamos, kurias d?l 160 straipsnyje nurodyt? akcinink? teisi? perleidimo gauna fiziniai asmenys, apmokestinimo tikslais nelaikomi Pranc?zijos rezidentais, kaip tai suprantama pagal 4B straipsn?, arba juridiniai asmenys ar organizacijos (nesvarbu, kokia j? forma), kuri? buvein? yra ne Pranc?zijoje, yra nustatomos ir apmokestinamos laikantis 160 straipsnyje numatytos tvarkos.“

Pagrindin?s bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C?327/16

14 1996 m. gruodžio 23 d. M. Jacob, Pranc?zijos rezidentas mokes?i? tikslais, perleido pagal Pranc?zijos teis? ?steigtos bendrov?s akcij? kitai pagal Pranc?zijos teis? ?steigtai bendrovei už pastarosios bendrov?s akcijas. Pagal faktin?ms aplinkyb?ms klostantis taikytinus Pranc?zijos teis?s aktus per š? akcij? apsikeitimo sandor? susidariusios padid?jusios turto vert?s apmokestinimas buvo atid?tas.

15 2004 m. spalio 1 d. M. Jacob perk?i? savo rezidavimo mokes?i? tikslais viet? iš Pranc?zijos ? Belgij?.

16 2007 m. gruodžio 21 d. M. Jacob perleido visas d?l nagrin?jamo apsikeitimo sandorio gautas akcijas. Jas perleidus padid?jusi turto vert?, kurios apmokestinimas buvo atid?tas, buvo apmokestinta 2007 m., prid?jus delpinigių ir 10 % padidinim?.

17 2012 m. birželio 8 d. *Tribunal administratif de Montreuil* (Montr?jaus administracinis teismas, Pranc?zija) sprendimu buvo nuspr?sta atleisti nuo tokio papildomo pajam? mokes?io mok?jimo. 2015 m. geguž?s 28 d. *Cour administrative d’appel de Versailles* (Versalio administracinis apeliacinis teismas, Pranc?zija) panaikino š? sprendim? ir v?l pripažino mok?tinomis visas ?mokas, nuo kuri? M. Jacob buvo atleistas.

18 2015 m. spalio 1 d. M. Jacob pateik? kasacin? skund? *Conseil d’État* (Valstyb?s Taryba, Pranc?zija) ir nurod?, kad pagrindin?je byloje nagrin?jamais nacionalin?s teis?s aktais, kuriais siekiama užtikrinti, kad Jungimosi direktyvos 8 straipsnis b?t? perkeltas ? Pranc?zijos teis?, buvo pažeisti šiuo 8 straipsniu siekiami tikslai. Šiuo klausimu M. Jacob teigia, kad pagal š? 8 straipsn? padid?jusios turto vert?s apmokestinimo momentas yra v?lesnis gaut? vertybini? popieri? perleidimas, o ne apsikeitimo akcijomis sandoris, nes šis sandoris yra tik tarpinis sandoris, kuris yra neutralus mokes?i? poži?riu.

19 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s nurodo, kad nagrin?jam? nacionalin?s teis?s akt? aiškinimas iš esm?s priklauso nuo Jungimosi direktyvos 8 straipsnio aiškinimo.

20 Šiomis aplinkyb?mis *Conseil d’État* (Valstyb?s Taryba) nusprend? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar min?tos [Jungimosi direktyvos] 8 straipsnio nuostatos turi b?ti aiškinamos taip, kad pagal jas tuo atveju, kai ?vykdomas apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoris, patenkantis ? direktyvos taikymo srit?, draudžiamas apmokestinimo atid?jimo mechanizmas, pagal kur? numatyta, kad nukrypstant nuo taisykl?s, jog turto vert?s padid?jimo pajam? apmokestinim? nulemiantis ?vykis atsiranda padid?jusios turto vert?s susidarymo metais, padid?jusi turto vert? d?l apsikeitimo nustatoma ir apskai?iuojama sudarius apsikeitimo vertybiniais popieriais sandor? ir apmokestinama tais metais, kuriais atsiranda apmokestinimo atid?jimo pabaig? nulemiantis ?vykis, o tai gali b?ti, be kita ko, vertybini? popieri?, gaut? ?vykdžius keitim?si, perleidimas?

2. Ar [Jungimosi] direktyvos 8 straipsnio nuostatas reikia aiškinti taip, kad tuo atveju, jeigu apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoris patenka ? direktyvos taikymo srit?, jomis draudžiama, kad iš apsikeitimo vertybiniais popieriais gaut? peln? (darant prielaid?, kad jis apmokestinamas) mokes?i? mok?tojo gyvenamoji valstyb? apmokestint? sudarant apsikeitimo sandor?, nors mokes?i? mok?tojas d?l šio apsikeitimo gaut? vertybini? popieri? perleidimo, kur? atliekant yra faktiškai apmokestinamas iš apsikeitimo gautas pelnas, dien? savo gyvenam?j? viet? mokes?i? tikslais yra perk?i?s ? kit? valstyb? nar??“

Byla C?421/16

- 21 1999 m. gruodžio 7 d. M. Lassus, Didžiosios Britanijos rezidentas mokesčių tikslais nuo 1997 m., perleido pagal Liuksemburgo teisę steigtai bendrovei turimas pagal Prancūzijos teisę steigtos bendrovės akcijas už pirmosios bendrovės akcijas. Dėl šio vykyio buvo konstatuota padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas pagal klostantis faktinms aplinkybms galiojusius teisės aktus buvo atidėtas.
- 22 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad po šio apsikeitimo sandorio M. Lassus sigijo kitą šios pagal Liuksemburgo teisę steigtos bendrovės akciją. 2002 m. gruodžio mėn. M. Lassus perleido 45 % turimą šios bendrovės akciją.
- 23 Nusprendęs, kad vykus šiam perleidimui buvo perleista 45 % akcijų, kurias M. Lassus gavo vykdžius minėtą apsikeitimo sandorį, Prancūzijos mokesčių administratorius apmokestino atitinkamą 1999 m. konstatuotą padidėjusios turto vertės, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, dalį. Todėl mokesčių administratorius papildomai M. Lassus apmokestino 2002 m. pajamą mokesčiu.
- 24 Ginydamas šiuos mokesčius M. Lassus kreipėsi *Tribunal administratif de Paris* (Paryžiaus administracinis teismas, Prancūzija), šis jo ieškinį atmetė. Gavęs apeliacinį skundą *Cour administrative d'appel de Paris* (Paryžiaus administracinis apeliacinis teismas, Prancūzija) panaikino pirmojo teismo sprendimą ir atleido M. Lassus nuo minėtų mokesčių. Mokesčių administratorius pateikė kasacinį skundą dėl pastarojo sprendimo *Conseil d'État* (Valstybės Taryba).
- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal pagrindinį je byloje nagrinėjamus teisės aktus ir Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos sutarties 13 straipsnio 4 dalies a ir b punktus dėl 1999 m. M. Lassus, Didžiosios Britanijos rezidento mokesčių tikslais, vykdyto akcijų apsikeitimo sandorio susidariusi padidėjusi turto vertė galėjo būti apmokestinta Prancūzijoje.
- 26 Be to, šis teismas mano, kad nagrinėjama teisės aktais siekiama, nukrypstant nuo taisyklės, pagal kurią padidėjusios turto vertės apmokestinimo momentas atsiranda jos susidarymo metais, leisti konstatuoti padidėjusio turto vertės dėl apsikeitimo sandorio tais metais, kai sandoris buvo vykdytas, o apmokestinti jį metais, kuriais atsiranda apmokestinimo atidėjimo pabaigę nulemiantis vykyis, t. y. per apsikeitimą gautą vertybinį popierių perleidimas.
- 27 Šiomis aplinkybomis, anot minėto teismo, tai, kad dėl vėlesnio apsikeičiant gautą vertybinį popierių perleidimo susidariusi padidėjusi turto vertė yra apmokestinama kitoje valstybėje narėje, o ne Prancūzijos Respublikoje, neturi tokos pastarosios valstybės narės kompetencijai apmokestinti dėl nagrinėjamo apsikeitimo sandorio susidariusi padidėjusi turto vertė.
- 28 Vis dėlto M. Lassus ginija šį aiškinimą. Jis iš esmės teigia, kad nacionalinės teisės aktuose nustatytas apmokestinimo atidėjimo mechanizmas yra nesuderinamas su Jungimosi direktyvos 8 straipsniu. Jis mano, kad šiame straipsnyje kaip apmokestinimo momentas numatytas vėlesnis apsikeičiant gautą vertybinį popierių perleidimas, o ne apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoris, nes pastarasis yra tarpinis sandoris, neutralus mokesčių požiūriu. Be to, jis tvirtina, kad nagrinėjamu atveju apsikeičiant gautą vertybinį popierių perleidimo momentu Prancūzijos Respublika neteko teisės apmokestinti, nes perleidimui taikoma Jungtinių Karalystės apmokestinimo kompetencija.
- 29 Kita vertus, tuo atveju, kai perleidimas yra apmokestinamas Prancūzijoje, nes pagal nacionalinės teisės aktus mokesčių mokėtojams rezidentams leidžiama sumažėjusi turto vertė atimti iš tos pačios ršies padidėjusios turto vertės, mokesčių administratoriaus atsisakymas

sumažėjusi? turto vertė? dėl vertybinių popierių perleidimo 2002 m. atimti iš padidėjusios turto vertės, kuri susidarė? vykdytus apskaitinimo vertybiniais popieriais sandorį ir kurios apmokestinimas buvo atidėtas, kliudoma? sistėigimo laisvei.

30 Šiomis aplinkybomis *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Jungimosi direktyvos] 8 straipsnio nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas tuo atveju, kai vykdomas apskaitinimo vertybiniais popieriais sandoris, patenkantis? direktyvos taikymo sritį, draudžiamas apmokestinimo atidėjimo mechanizmas, pagal kurį numatyta, kad nukrypstant nuo taisyklės, jog turto vertės padidėjimo pajamų apmokestinimą nulemiantis? vykysis atsiranda padidėjusios turto vertės susidarymo metais, padidėjusi turto vertė? dėl apskaitinimo nustatoma ir apskaituojama sudarius apskaitinimo vertybiniais popieriais sandorį ir apmokestinama tais metais, kuriais atsiranda apmokestinimo atidėjimo pabaigą nulemiantis? vykysis, o tai gali būti, be kita ko, vertybinių popierių, gautų? vykdytus keitimais, perleidimas?

2. Darant prielaidą, kad padidėjusi turto vertė? dėl apskaitinimo vertybiniais popieriais yra apmokestinama, ar ji gali apmokestinti valstybę, kuri turėjo teisę? šį apmokestinimą apskaitinimo sandorio? vykdymo momentu, nors? vykdytus šį keitimais gautų vertybinių popierių perleidimas patenka? kitos valstybės narės mokesčių? jurisdikciją?

3. Jeigu? pirmesnius klausimus būtų atsakyta, jog pagal [Jungimosi direktyvą] nedraudžiama, kad padidėjusi turto vertė? dėl apskaitinimo vertybiniais popieriais būtų apmokestinta tuo momentu, kai vertybiniai popieriai, gauti? vykdytus keitimais, vėliau yra perleidžiami,? skaitant atvejus, kai abu sandoriai nepatenka? tos pačios valstybės narės mokesčių? jurisdikciją, ar valstybė narė, kurioje buvo atidėtas padidėjusios turto vertės? dėl apskaitinimo apmokestinimas, gali šio perleidimo momentu, neatsižvelgdama? perleidimo rezultatą, kai šis rezultatas yra turto vertės sumažėjimas, apmokestinti padidėjusi? turto vertę, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, jeigu laikomasi taikytiną dvišaląs sutarties dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo nuostatą? Šis klausimas pateikiamas tiek dėl [Jungimosi] direktyvos, tiek dėl? sistėigimo laisvės, užtikrinamos [EB] sutarties 43 straipsniu (dabar – [SESV] 49 straipsnis), nes mokesčių? mokėtojas, kuris apskaitinimo vertybiniais popieriais sandorio ir perleidimo sandorio? vykdymo momentu apmokestinimo tikslais buvo laikomas Prancūzijos rezidentu, gali pasinaudoti tuo, kad sumažėjusi turto vertė? dėl perleidimo būtų atskaityta.

4. Jeigu? trečiąjį klausimą būtų atsakyta taip, kad reikia atsižvelgti? sumažėjusi? turto vertė? dėl apskaitinimo gautų vertybinių popierių perleidimo, ar valstybė narė, kurioje susidarė padidėjusi turto vertė? dėl apskaitinimo, turi atimti iš padidėjusios turto vertės sumažėjusi? turto vertė? dėl perleidimo, ar ji turi, jeigu perleidimas nepatenka? jos mokesčių? jurisdikciją, atsisakyti padidėjusios turto vertės? dėl apskaitinimo apmokestinimo?

5. Jeigu? ketvirtąjį klausimą būtų atsakyta taip, kad sumažėjusi? turto vertė? dėl perleidimo reikia atimti iš padidėjusios turto? dėl apskaitinimo vertės,? kokią perleistą vertybinių popierių? gijimo kainą turi būti atsižvelgta apskaituojant šią sumažėjusi? turto vertė? dėl perleidimo? Be kita ko, ar kaip vienetinė perleistą vertybinių popierių? gijimo kaina turi būti remiamasi bendra? vykdytus keitimais gautų bendrovės vertybinių popierių verte, kuri yra nurodyta turto vertės padidėjimo pajamų deklaracijoje, padalyta iš šio? vykdytus keitimais gautų vertybinių popierių skaičiaus, ar turi būti nustatyta vidutiną? gijimo kaina, atsižvelgiant ir? vėlesnius nei keitimasis sandorius, pavyzdžiui, kitus tos pačios bendrovės vertybinių popierių? gijimus arba neatlygintinus paskirstymus?“

31 2017 m. lapkričio 10 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-327/16 ir C-421/16 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinis proceso dalis ir priimtas sprendimas.

D?I prejudicini? klausim?

D?I priimtimumo

32 Kaip nurod? generalinis advokatas savo išvados 46 punkte, iš Jungimosi direktyvos 1 straipsnio matyti, kad ji taikoma jungimuisi, skaidymui, turto perleidimui ir apsikeitimui akcijomis, jeigu juose dalyvauja dviej? arba daugiau valstybi? nari? bendrov?s. Taigi byloje C-327/16 nagrin?jamos faktin?s aplinkyb?s yra susijusios su dviej? vienoje toje pa?ioje valstyb?je nar?je, konkre?iai kalbant, Pranc?zijoje, ?steigt? bendrovi? akcij? apsikeitimu.

33 Šiuo klausimu primintina, kad Teisingumo Teismas pripažino priimtinais prašymus priimti prejudicin? sprendim?, kai, nors pagrindin?s bylos faktin?ms aplinkyb?ms S?jungos teis? tiesiogiai buvo netaikoma, jos nuostatas leido taikyti nacionalin?s teis?s aktai, pagal kuriuos visiškai su vidaus klausimais susijusios situacijos buvo sprendžiamos laikantis S?jungos teis?je ?tvirtinto poži?rio (2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

34 Tokiais atvejais S?junga tikrai suinteresuota, kad, siekiant išvengti aiškinimo skirtum? ateityje, iš S?jungos teis?s perimtos nuostatos ar s?vokos būtų aiškinamos vienodai, neatsižvelgiant ? aplinkybes, kuriomis jos turi būti taikomos (2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Allianz Hungária Biztosító ir kt.*, C-32/11, EU:C:2013:160, 20 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

35 Nagrin?jamu atveju pažym?tina, kad pirma, pateikti klausimai yra susij? su S?jungos teis?s, t. y. Jungimosi direktyvos, nuostat? aiškinimu.

36 2016 m. liepos 21 d. atsakyme ? Teisingumo Teismo prašym? pateikti paaiškinim? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikt?s teismas patikslino, kad pagrindin?je byloje nagrin?jami teis?s aktai, priimti siekiant ?gyvendinti Jungimosi direktyv?, taikomi tokiomis pa?iomis s?lygomis apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoriams, neatsižvelgiant ? tai, ar tai vidaus, ar tarpvalstybiniai sandoriai, kai vertybiniai popieriai turintis asmuo turi savo rezidavimo viet? mokes?i? tikslais Pranc?zijoje apsikeitimo momentu.

37 Kadangi pagrindin?je byloje nagrin?jami teis?s aktai taikomi vienodai situacijoms, kai apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoriai yra visiškai vidaus, ir Jungimosi direktyvoje nurodytoms situacijoms, reikia konstatuoti, kad prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo užduoti klausimai byloje C-327/16 yra priimtini.

38 D?I bylos C-421/16 pažym?tina, kad Austrijos vyriausyb? iš esm?s mano, jog situacija, kai ?sigytos bendrov?s kapitalo dali? turintis subjektas reziduoja mokes?i? tikslais kitoje valstyb?je nar?je nei valstyb? nar?, kurioje yra ?sigytos arba ?sigyjantios bendrov?s rezidavimo vieta, nepatenka ? Jungimosi direktyvos taikymo srit?. Taigi pagrindin?je byloje vykdam? nagrin?jam? apsikeitimo vertybiniais popieriais sandor? M. Lassus rezidavo mokes?i? tikslais Jungtin?je Karalyst?je, o ?sigyta bendrov? ir ?sigyjanti bendrov? buvo ?steigtos atitinkamai Pranc?zijoje ir Liuksemburge.

39 Šiuo klausimu pažym?tina, kad jokioje Jungimosi direktyvos nuostatoje nenumatyta tokio jos taikymo srities apribojimo.

40 Iš ties?, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 32 punkte, Jungimosi direktyva taikytina, kai

apsikeitimas vertybiniais popieriais, kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 2 straipsnį, vyksta tarp dviejų arba daugiau skirtingų valstybių narių bendrovių, kurios atitinka sąlygas, numatytas Jungimosi direktyvos 3 straipsnyje.

41 Taigi siekiant nustatyti Jungimosi direktyvos taikymo sritį neturi reikšmės tai, kad aptariamą vertybinių popierių turėtojas rezidavo mokesčių tikslais kitoje valstybėje narėje, o ne valstybės narėje, kurios buvo susijusios su vertybinių popierių apsikeitimu.

42 Nagrinėjamu atveju nagrinėjama, pirma, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas sandoris yra susijęs su dviejų skirtingų valstybinių narių bendrovėmis ir, antra, kad atitinkamos bendrovės atitinka šios direktyvos 3 straipsnyje nurodytas sąlygas.

43 Šiomis aplinkybėmis negalima manyti, kad Jungimosi direktyva taikoma tik tuo atveju, kai įsigytos bendrovės kapitalo dalį turintis subjektas reziduoja mokesčių tikslais toje pačioje valstybėje narėje, kaip ir įsigyta bendrovė arba įsigyjanti bendrovė. Vadinasi, reikia atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo užduotus klausimus byloje C-421/16.

Dėl esmės

Dėl pirmojo klausimo

44 Pirmaisiais klausimais byloje C-327/16 ir C-421/16 prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Jungimosi direktyvos 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos dėl apsikeitimo vertybiniais popieriais sandorio susidariusi padidėjusi turto vertė nustatoma sudarant šį sandorį, bet jos apmokestinimas atidedamas iki metų, kuriais įvyks įvykis, nutrauksiantis šio apmokestinimo atidėjimą, nagrinėjamu atveju – apsiekiąnt gautą vertybinių popierių perleidimas.

45 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad šiose dviejose bylose nebuvo teigiama, kad atitinkami mokesčių mokėtojai buvo suteikti apsiekiąnt gautiems vertybiniais popieriais didesnį mokestinį vertę, nei buvo vertybinių popierių, kuriais apsiekiasta, vertė visai prieš sudarant nagrinjamą apsikeitimo sandorį. Taigi nagrinėjamiems apsikeitimo sandoriams taikytina Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 1 dalis.

46 Pagal šią nuostatą keitimosi akcijomis momentu gaunamosios arba įgyjančiosios įmonės kapitalui atstovaujančių vertybinių popierių paskirstymas perleidžiamosios arba įgytosios įmonės akcininkui mainais už pastarosios įmonės kapitalui atstovaujančius vertybinius popierius savaime nesukelia tokio akcininko pajamų, pelno arba turto vertės padidėjimo pajamų apmokestinimo.

47 Šiuo mokesčių neutralumo imperatyvu įgytosios įmonės akcininkų atžvilgiu Jungimosi direktyva siekiama, kaip matyti iš jos pirmos ir ketvirtos konstatuojamųjų dalių, užtikrinti, kad apsikeitimo akcijomis, kuriuo suinteresuotos šalys valstybių narių įmonės, neapsunkintų apribojimai, kliūtys ar suvaržymai, kurių atsiranda visų pirma dėl valstybių narių mokesčių nuostatų (2008 m. gruodžio 11 d. Sprendimo A.T., C-285/07, EU:C:2008:705, 21 punktą).

48 Vis dėlto reikia priminti, kad pačia Jungimosi direktyva, remiantis jos ketvirta konstatuojamąja dalimi, siekiama apsaugoti valstybės narės, kurioje yra perleidžiamoji arba įgytoji įmonė, finansinius interesus. Taigi tarp šių finansinių interesų yra kompetencija apmokestinti padidėjusį turto vertę, susijusį su vertybiniais popieriais, buvusiais iki apsikeitimo vertybiniais popieriais sandorio.

49 Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatyta, kad šio straipsnio 1

dalies taikymas netrukdo valstyboms naroms turto vertės padidėjimo pajamų, susidariusi paskesnio perleidimo metu, apmokestininti taip, kaip ir turto vertės padidėjimo pajamų, susidariusi dėl iki įgyjimo turto vertybinio popierio perleidimo (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 11 d. Sprendimo A. T., C-285/07, EU:C:2008:705, 35 punktą).

50 Atrodo, kad nors Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 1 dalimi, kurioje numatyta, kad dėl paties apsieitimo vertybiniais popieriais sandorio negali atsirasti dėl šio sandorio susidariusios padidėjusios turto vertės apmokestinimo, užtikrinamas tokio sandorio neutralumas mokesčių požiūriu, šiuo neutralumu nesiekama panaikinti tokios padidėjusios turto vertės apmokestinimo valstybėje narėje, kuriai priklauso kompetencija tai apmokestininti, bet tik draudžiama laikyti šį apsieitimo sandorį apmokestinimo momentu.

51 Vis dėlto Jungimosi direktyvos 8 straipsnyje ir jokiame kitame šios direktyvos straipsnyje nėra nuostatų, susijusių su mokesčių priemonėmis, tinkamomis įgyvendinti šį 8 straipsnį.

52 Taigi laikydamosi Sąjungos teisės valstybės narės turi tam tikrą diskreciją, kiek tai susiję su šiuo įgyvendinimu (šiuo klausimu žr. 2007 m. liepos 5 d. Sprendimo *Kofoed*, C-321/05, EU:C:2007:408, 41–43 punktus ir 2017 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *A*, C-292/16, EU:C:2017:888, 22 punktą).

53 Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamuose teisės aktuose numatytos priemonės pažymėtina, kad ji apima, pirma, dėl apsieitimo vertybiniais popieriais sandorio susidariusios padidėjusios turto vertės nustatymą sudarant šį sandorį ir jos apmokestinimo atidėjimą iki to laiko, kai vėliau bus perleisti apsieitiant gauti vertybiniai popieriai.

54 Kadangi dėl tokios priemonės šios padidėjusios turto vertės apmokestinimo momentas atidedamas iki metų, kuriais vyksta vykis, nutraukiantis šio apmokestinimo atidėjimą, t. y. apsieitiant gauti vertybiniai popieriai perleidžiami, šia priemone, kaip tai nurodė generalinis advokatas savo išvados 59 ir 60 punktuose, užtikrinama, kad pats apsieitimo vertybiniais popieriais sandoris nesukelia minėto padidėjusios turto vertės apmokestinimo. Taigi šia priemone laikomasi mokesčių neutralumo principo, kaip tai suprantama pagal Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 1 dalį.

55 Šia išvada negali būti abejojama remiantis vien tuo, kad padidėjusi turto vertė, susidariusi dėl apsieitimo vertybiniais popieriais sandorio, nustatoma sudarant šį sandorį. Šiuo klausimu reikia patikslinti, kad toks nustatymas yra vien būdas leisti valstybei narei, kuri turi kompetenciją apmokestininti iki apsieitimo sandorio buvusių vertybinius popierius, bet kuriai pagal Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 1 dalį buvo sukliudyta pasinaudoti ja sudarant šį sandorį, išsaugoti savo apmokestinimo kompetenciją ir ja pasinaudoti vėliau, t. y. tuomet, kai apsieitiant gauti vertybiniai popieriai bus perleisti pagal šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalies antrą pastraipį.

56 Šiomis aplinkybėmis pirmuosius klausimus byloje C-327/16 ir C-421/16 reikia atsakyti taip: Jungimosi direktyvos 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos dėl apsieitimo vertybiniais popieriais sandorio, kuriam taikoma ši direktyva, susidariusi padidėjusi turto vertė nustatoma sudarant šį sandorį, bet jos apmokestinimas atidedamas iki metų, kuriais vyks vykis, nutrauksiantis šio apmokestinimo atidėjimą, nagrinėjamu atveju – apsieitiant gauti vertybinio popierio perleidimas.

Dėl antrųjų klausimų

57 Antraisiais klausimais byloje C-327/16 ir C-421/16 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Jungimosi direktyvos 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiami valstybės narės teisės aktai, kuriuose numatyta, kad su

apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoriu susijusi padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas atidėtas, apmokestinama, kai vėliau perleidžiami apskaitant gauti vertybiniai popieriai, nors šis perleidimas nepatenka į šios valstybės narės mokesčių kompetenciją.

58 Kaip matyti iš šio sprendimo 49 ir 50 punktų, remiantis Jungimosi direktyvos 8 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, darytina išvada, kad mokesčių neutralumo imperatyvu, numatytu apskaitant vertybiniais popieriais sandorio pagal šio 8 straipsnio 1 dalį atveju, nekliudoma valstybėms narėms apmokestinti padidėjusios turto vertės, atsiradusios dėl vėlesnio apskaitant gauti vertybinių popierių perleidimo, kaip ir apmokestinti padidėjusi turto vertė, susidariusi dėl įsigijimo buvusių vertybinių popierių perleidimo.

59 Taip šio 8 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje pripažįstama valstybių narių, kurios turi kompetenciją apmokestinti padidėjusi turto vertė, susijusi su apskaitant vertybiniais popieriais sandoriu, bet kurioms pagal šio 8 straipsnio 1 dalį buvo sukliudyta pasinaudoti šia kompetencija sudarant šį apskaitant sandorį, teisė ja pasinaudoti tuomet, kai šie apskaitant gauti vertybiniai popieriai vėliau perleidžiami.

60 Taigi, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 68 punkte, Jungimosi direktyva nederinami apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo tarp valstybių narių kriterijai. Vadinas, jeje neregamentuojamas kompetencijos apmokestinti tokie padidėjusi turto vertė priskyrimas.

61 Nesant Sąjungos priimtų suderinimo priemonių, laikydamosi Sąjungos teisės valstybės narės lieka kompetentingos pagal sutartis arba vienašališkai nustatyti savo apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo kriterijus, visų pirma tam, kad būtų išvengta dvigubo apmokestinimo (pagal analogiją žr. 2011 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *National Grid Indus*, C-371/10, EU:C:2011:785, 45 ir 46 punktus ir nurodytą jurisprudenciją).

62 Nagrinėjamu atveju prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad padidėjusi turto vertė, susidariusi dėl atitinkamų apskaitant vertybiniais popieriais sandorių, pagal nacionalinę teisę ir tarptautinę sutarčių teisę patenka į Prancūzijos Respublikos apmokestinimo kompetenciją.

63 Šiomis aplinkybėmis ir dėl to, kad Jungimosi direktyva, kaip matyti iš šio sprendimo 56 punkto, nedraudžiama atidėti padidėjusios turto vertės, susidariusios dėl apskaitant vertybiniais popieriais sandorio, apmokestinimo iki vėlesnio apskaitant gauti vertybinių popierių perleidimo, šia direktyva nekliudoma atitinkamai valstybei narei apmokestinti šie padidėjusi turto vertė vykstant šiam perleidimui.

64 Vien dėl to, kad apskaitant gauti vertybinių popierių perleidimas priklauso kitos valstybės narės nei ta, kuriai priklauso kompetencija apmokestinti padidėjusi turto vertė, susidariusi dėl apskaitant vertybiniais popieriais sandorio, apmokestinimo kompetencijai, kaip tai matyti iš generalinio advokato išvados 69–71 punktų, negalima neleisti antrajai valstybei narei pasinaudoti savo kompetencija apmokestinti padidėjusi turto vertė, atsiradusi taikant jos apmokestinimo kompetenciją.

65 Šis teiginys taip pat atitinka Teisingumo Teismo pripažintą su laiko elementu susijusį mokesčio teritorialumo principą, pagal kurį valstybė narė turi teisę apmokestinti padidėjusi turto vertė, atsiradusi taikant jos apmokestinimo kompetenciją, ir kuriuo siekiama išsaugoti apmokestinimo kompetencijos pasidalijimą tarp valstybių narių (šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *National Grid Indus*, C-371/10, EU:C:2011:785, 45 ir 46 punktus ir nurodytą jurisprudenciją).

66 Taigi į antruosius klausimus bylose C-327/16 ir C-421/16 reikia atsakyti taip: Jungimosi

direktyvos 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiami valstybės narų teisės aktai, kuriuose numatyta, kad su apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoriu susijusi padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas atidėtas, apmokestinama, kai vėliau perleidžiami apsikeičiant gauti vertybiniai popieriai, nors šis perleidimas nepatenka į šios valstybės narų apmokestinimo kompetenciją.

Dėl trečiojo–penktojo klausimų byloje C-421/16

67 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, tuomet, kai buvo sudaromas apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoris, M. Lassus rezidavo mokesčių tikslais Jungtinėje Karalystėje. Vis dėlto pagal Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos sutartį jis buvo prilygintas vertybinio popierio turinčiam mokesčių mokėtojui, kuris reziduoja Prancūzijoje, ir kompetencija apmokestinti turto vertės padidėjimą, susidariusį dėl šio apsikeitimo vertybiniais popieriais sandorio, priklauso šiai valstybei narei.

68 Be to, iš šios bylos medžiagos matyti, kad pagal pagrindinį byloje nagrinjamus teisės aktus susidariusi sumažėjusi turto vertė atimama išimtinai iš to paties pobūdžio padidėjusios turto vertės, susidariusios per tuos pačius metus arba per paskesnius penkerius metus. Taigi pagrindinį byloje nagrinijama, kad atitinkama turto vertė sumažėjo per šiuos penkerius metus.

69 Per posėdį Prancūzijos vyriausybė patikslino, kad neleidžiama galimos sumažėjusios turto vertės, susidariusios vėliau perleidžiant apsikeičiant gautus vertybinius popierius, atskaityti iš padidėjusios turto vertės, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, kai šio perleidimo momentu mokesčių mokėtojas, turintis šiuos vertybinius popierius, nereziduoja mokesčių tikslais Prancūzijoje.

70 Taigi trečiuoju–penktuoju klausimais byloje C-421/16, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Jungimosi direktyva ir SESV 49 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiami valstybės narų teisės aktai, kuriuose numatyta, kad kai vėlesnis apsikeičiant gautas vertybinio popierio perleidimas nepatenka į šios valstybės narų apmokestinimo kompetenciją, padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, apmokestinama šio perleidimo momentu neatsižvelgiant į galimą tuo momentu susidariusią sumažėjusią turto vertę, nors atsižvelgiama į tokia sumažėjusią turto vertę, kai mokesčių mokėtojas, turintis vertybinio popierio, reziduoja mokesčių tikslais minėtoje valstybėje narėje minėto perleidimo dieną. Be to, prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas siekia išsiaiškinti, kokios yra šios sumažėjusios turto vertės atskaitymo ir apskaičiavimo taisyklės.

71 Primintina, kad sandoriai, kuriems taikoma Jungimosi direktyva, yra atskiras pasinaudojimo sistėigimo laisvė bėdas, kuris svarbus geram vidaus rinkos veikimui, todėl priskiriamas prie ekonominės veiklos, kurios atžvilgiu valstybės narų yra pareigos gerbti šią laisvę (2017 m. lapkričio 23 d. Sprendimo A, C-292/16, EU:C:2017:888, 23 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

72 Vis dėlto, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 78, 100 ir 101 punktuose, Jungimosi direktyva nereguliuojamas nei klausimas, susijęs su galimos sumažėjusios turto vertės, susidariusios vėliau perleidžiant apsikeičiant gautus vertybinius popierius, atskaitymu, nei klausimas, susijęs su tokio atskaitymo ar jo apskaičiavimo taisyklėmis. Taigi klausimai, susiję su tokio atskaitymu, yra susiję su kilmės valstybės narų nacionaline teise nepažeidžiant Sąjungos teisės, nagrinėjamu atveju konkrečiai SESV 49 straipsnio.

73 Vadinasi, minėtus klausimus reikia nagrinėti vien remiantis SESV 49 straipsniu.

74 Šiuo klausimu primintina, kad ?sisteigimo laisv?s apribojimais, kaip jie suprantami pagal SESV 49 straipsn?, laikomos visos priemon?s, d?l kuri? naudotis šia laisve draudžiama, sunku ar ne taip patrauklu (2017 m. lapkri?io 23 d. Sprendimo A, C?292/16, EU:C:2017:888, 25 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

75 Nagrin?jama atveju pažym?tina, kad apsieki?iant gaut? vertybini? popieri? v?lesnio perleidimo momentu M. Lassus buvo vertybini? popieri? turintis mokes?i? mok?tojas nerezidentas ir tod?l negal?jo atskaityti galimos sumaž?jusios turto vert?s, susidariusios per š? perleidim?, iš apsieki?iant atsiradusios padid?jusios turto vert?s, kurios apmokestinimas buvo atid?tas, nors jeigu jis b?t? buv?s vertybini? popieri? turintis mokes?i? mok?tojas rezidentas, jis b?t? gal?j?s atlikti š? atskaitym?.

76 Toks skirtingas vertinimas pagal tai, ar apsieki?iant gaut? vertybini? popieri? perleidimo momentu mokes?i? mok?tojas, turintis vertybini? popieri?, reziduoja mokes?i? tikslais atitinkamoje valstyb?je nar?je, vertybini? popieri? turintiems mokes?i? mok?tojams nerezidentams apsunkina ir daro mažiau patrauklias bendrovi? restrukt?rizacijos operacijas, kurioms taikoma Jungimosi direktyva, tod?l jis yra ?sisteigimo laisv?s kli?tis.

77 Ši kli?tis leistina, tik jeigu ji yra susijusi su objektyviai nepanašia situacija ir gali b?ti pateisinama S?jungos teis?je pripaž?stamais privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais. Ta?iau net ir tokiu atveju ši kli?tis turi b?ti tinkama užtikrinti atitinkamo tikslo pasiekim? ir neviršyti to, kas b?tina šiam tikslui pasiekti (2017 m. lapkri?io 23 d. Sprendimo A, C?292/16, EU:C:2017:888, 28 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

78 D?l atitinkam? situacij? panašumo pažym?tina, kad pagrindin?je byloje nagrin?tinais teis?s aktais siekiama apmokestinti padid?jusi? turto vert?, susidariusi? d?l apsikeitimo vertybiniais popieriais, kai M. Lassus buvo prilygintas mokes?i? mok?tojui, reziduojan?iam mokes?i? tikslais Pranc?zijoje. Atsižvelgiant ? tok? apmokestinim?, kuris buvo atid?tas iki v?lesnio apsieki?iant gaut? vertybini? popieri? perleidimo, vertybini? popieri? turin?io mokes?i? mok?tojo nerezidentų situacija šio perleidimo momentu, kaip antai M. Lassus situacija, yra objektyviai panaši ? vertybini? popieri? turin?io mokes?i? mok?tojo rezidentų situacij? to paties perleidimo momentu.

79 Siekiant išsiaiškinti, ar nagrin?jama kli?tis gali b?ti pateisinama S?jungos teis?je pripaž?stamais privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, pažym?tina, kad Pranc?zijos vyriausyb? mano, jog privalomasis bendrojo intereso pagrindas, susij?s su apmokestinimo kompetencijos pasidalijimu tarp valstybi? nari?, gali pateisinti toki? kli?t?.

80 Šiuo klausimu konstatuotina, kad apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo tarp valstybi? nari? išsaugojimas yra Teisingumo Teismo pripažintąs principas (šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkri?io 29 d. Sprendimo *National Grid Indus*, C?371/10, EU:C:2011:785, 45 punkt?).

81 Vis d?lto tokiomis aplinkyb?mis, kokios nagrin?jamos pagrindin?je byloje, kaip nurod? generalinis advokatas savo išvados 93 punkte, šiuo tikslu negalima pateisinti tokios kli?ties, nes kalbama vien apie Pranc?zijos Respublikos apmokestinimo kompetencij?.

82 Šiuo klausimu svarbu pažym?ti, kad pagrindin?je byloje nagrin?jamos aplinkyb?s skiriasi nuo aplinkybi? byloje, kurioje buvo suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, susijusi su padid?jusios turto vert?s apmokestinimu, kaip antai 2011 m. lapkri?io 29 d. Sprendimas *National Grid Indus* (C?371/10, EU:C:2011:785). Iš ties? byla, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, buvo susijusi su mokes?io išieškojimo atid?jimu, t. y. mokes?i? skola, kuri buvo galutinai nustatyta tuomet, kai mokes?i? mok?tojas d?l rezidavimo vietos perk?limo nustojo b?ti apmokestinamas kilm?s valstyb?s nar?s mokes?iu, o ne su apmokestinimo atid?jimu, kaip yra pagrindin?je byloje.

Šiomis aplinkybomis 2011 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *National Grid Indus* (C-371/10, EU:C:2011:785) 61 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad priimančiosios valstybės narės neatsižvelgimas į sumažėjusi turto vertę nesukelia pareigos kilmės valstybei narei susijusios bendrovės turto gavimo momentu dar kartą įvertinti mokesčių skolą, kuri buvo galutinai nustatyta tuo metu, kai mokesčių mokėtojas dėl rezidavimo vietos perkėlimo nustojo būti apmokestinamas kilmės valstybės narės mokesčiu.

83 Taigi dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos padidėjusios turto vertės apmokestinimo atidėjimo iki vėlesnio apskėiant gautų vertybinių popierių perleidimo ši padidėjusi turto vertė apmokestinama tik vėlesnio perleidimo momentu, neatsižvelgiant į tai, kad ji buvo nustatyta sudarant apskėitimo vertybiniais popieriais sandorą. Tai reiškia, kad atitinkama valstybė narė įgyvendina savo kompetenciją apmokestinti minėtą padidėjusi turto vertę, kai susidaro nagrinėjama sumažėjusi turto vertė. Vadinasi, ši valstybė narė atitinkamai privalo atsižvelgti į tokią sumažėjusi turto vertę, kaip nurodė Komisija, kai įgyvendina savo kompetenciją apmokestinti šią padidėjusi turto vertę, kuri tapo faktiškai apmokestinama minėto perleidimo momentu.

84 SESV 49 straipsnis draudžia valstybės narės teisės aktus, kuriuose numatyta, kad kai vėlesnis apskėiant gautų vertybinių popierių perleidimas nepatenka į šios valstybės narės apmokestinimo kompetenciją, padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, apmokestinama šio perleidimo momentu neatsižvelgiant į galimą tuo momentu susidariusi sumažėjusi turto vertė, nors atsižvelgiama į tokią sumažėjusi turto vertę, kai mokesčių mokėtojas, turintis vertybinių popierių, reziduoja mokesčių tikslais minėtoje valstybėje narėje minėto perleidimo dieną.

85 Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos sumažėjusios turto vertės atskaitymo ir jos apskėiavimo taisyklė pažymėtina, kad, kadangi Sąjungos teisėje, kaip tai matyti iš šio sprendimo 72 punkto, nenumatyta tokių taisyklių, laikydamosi Sąjungos teisės ir nagrinėjamu atveju konkrečiai SESV 49 straipsnio, valstybės narės turi numatyti tokias taisykles.

86 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, trejių–penktųjų klausimus byloje C-421/16 reikia atsakyti taip: SESV 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia valstybės narės teisės aktus, kuriuose numatyta, kad kai vėlesnis apskėiant gautų vertybinių popierių perleidimas nepatenka į šios valstybės narės apmokestinimo kompetenciją, padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, apmokestinama šio perleidimo momentu neatsižvelgiant į galimą tuo momentu susidariusi sumažėjusi turto vertė, nors atsižvelgiama į tokią sumažėjusi turto vertę, kai mokesčių mokėtojas, turintis vertybinių popierių, reziduoja mokesčių tikslais minėtoje valstybėje narėje minėto perleidimo dieną. Laikydamosi Sąjungos teisės ir nagrinėjamu atveju konkrečiai SESV 49 straipsnio valstybės narės turi numatyti šios sumažėjusios turto vertės atskaitymo ir apskėiavimo taisykles.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

87 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **1990 m. liepos 23 d. Tarybos direktyvos 90/434/EEB dėl bendros mokesčių sistemos, taikomos vairių valstybių narių žmonių jungimui, skaidymui, turto perleidimui ir keitimuisi akcijomis, iš dalies pakeistos Aktu dėl Norvegijos Karalystės, Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų, pritaikytu 1995 m. sausio 1 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimu 95/1/EB, Euratomas, EAPB, 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos dėl**

apsikeitimo vertybiniais popieriais sandorio, kuriam taikoma ši direktyva, susidariusi padidėjusi turto vertė nustatoma sudarant šį sandorą, bet jos apmokestinimas atidedamas iki metų, kuriais įvyks įvykis, nutrauksiantis šio apmokestinimo atidėjimą, nagrinėjamu atveju – apskaitint gauti vertybinių popierių perleidimas.

2. Direktyvos 90/434, iš dalies pakeistos Aktu dėl Norvegijos Karalystės, Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų, pritaikytu Sprendimu 95/1/EB, 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiami valstybės narės teisės aktai, kuriuose numatyta, kad su apsikeitimo vertybiniais popieriais sandoriu susijusi padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas atidėtas, apmokestinama, kai vėliau perleidžiami apskaitint gauti vertybiniai popieriai, nors šis perleidimas nepatenka į šios valstybės narės apmokestinimo kompetenciją.

3. SESV 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia valstybės narės teisės aktus, kuriuose numatyta, kad kai vėlesnis apskaitint gauti vertybinių popierių perleidimas nepatenka į šios valstybės narės apmokestinimo kompetenciją, padidėjusi turto vertė, kurios apmokestinimas buvo atidėtas, apmokestinama šio perleidimo momentu neatsižvelgiant į galimą tuo momentu susidariusią sumažėjusią turto vertę, nors atsižvelgiama į tokios sumažėjusios turto vertės, kai mokesčių mokėtojas, turintis vertybinių popierių, reziduoja mokesčių tikslais minėtoje valstybėje narėje minėto perleidimo dieną. Laikydamosi Sąjungos teisės ir nagrinėjamu atveju konkrečiai SESV 49 straipsnio valstybės narės turi numatyti šios sumažėjusios turto vertės atskaitymo ir apskaitintavimo taisykles.

Parašai.

* Proceso kalba: prancūzų.